

Cuprins

PREFAȚĂ	5
ARGUMENTUM. LEGISTICA FORMALĂ.....	7
1. Legistica reală și legistica formală	7
2. Legistica formală – ramură distinctă a dreptului.....	9
3. Izvoarele Legisticii formale	12
4. Legistica formală – disciplină științifică	14

Partea I. Tehnica legislativă

CAPITOLUL I. ORIENTĂRI POSTMODERNISTE ÎN PROCESUL DE CREARE A DREPTULUI	21
1. Eșecul modernismului și viziunea postmodernistă asupra fenomenului juridic	21
2. Procesul de creare a dreptului în concepția modernistă	25
3. Elemente de proiectare a modelului deciziei juridice complexe	28
4. Un precedent românesc de decizie legislativă complexă	30
5. Lipsa de interes cetățenesc – factor de erodare a democrației.....	33
5.1. Informarea publică.....	34
5.2. Consultarea publică	36
5.3. Participarea la viața publică.....	38
CAPITOLUL II. FUNCȚIA LEGISLATIVĂ A PARLAMENTULUI	40
1. Determinarea conținutului funcției legislative	40
2. Alegerea nivelului actului normativ al Parlamentului.....	44
3. Ierarhia legilor	47
A. Legile constituționale.....	47
B. Legile organice.....	48
C. Legile ordinare	51
D. Alte categorii de legi	52
CAPITOLUL III. DOCUMENTAREA JURIDICĂ ȘI ADMINISTRATIVĂ	54
1. Documentarea clasică în materie juridică și administrativă	55
2. Informatica documentară.....	58
3. A doua generație a informaticii documentare – Inteligența Artificială	60
4. Rolul și locul bibliotecii parlamentare în fundamentarea științifică a actelor normative.....	62
5. Structuri de sprijin în documentarea juridică parlamentară	64

CAPITOLUL IV. CONCEPTUALIZAREA JURIDICĂ ÎN PROCESUL DE ELABORARE A ACTELOR NORMATIVE	66
1. Determinarea noțiunilor, categoriilor, principiilor și construcțiilor juridice	67
2. Categoriile juridice	70
3. Utilizarea cifrajului și a enumerării în procesul de elaborare a normelor juridice.....	72
4. Prezumția – procedeu al tehnicii legislative	73
5. Ficțiunea în drept.....	74
 CAPITOLUL V. CODUL CIVIL ȘI PRINCIPIILE FUNDAMENTALE ALE DREPTULUI.....	77
1. Fundamentele principiilor generale ale dreptului.....	77
2. Reglementarea legală a principiilor generale ale dreptului	78
3. Premisele raționale ale identificării principiilor generale ale dreptului	80
4. Examen critic al literaturii de specialitate în materia principiilor generale ale dreptului	81
5. Tentativă de identificare doctrinară a principiilor generale ale dreptului	84
5.1. Principiul statului de drept	84
5.1.1. Dimensiunea teoretică și doctrinară a statului de drept	84
5.1.2. Dimensiunea internațională și europeană a statului de drept.....	89
5.1.3. Dimensiunea jurisprudențială a statului de drept.....	93
5.1.4. Dimensiunea constituțională a statului de drept	94
5.2. Principiul echității și justiției	97
5.3. Principiul legitimității reglementărilor juridice	98
 CAPITOLUL VI. ARHITECTURA ACTULUI NORMATIV.....	102
1. Titlul actului normativ.....	103
2. Preambulul	106
3. Formula introductivă.....	110
4. Partea dispozitivă	111
a. Dispoziții sau principii generale.....	114
b. Dispozițiile de fond sau de conținut.....	114
c. Dispozițiile tranzitorii	114
d. Dispozițiile finale.....	115
5. Formula de atestare a autenticității actului normativ	117
6. Semnătura reprezentantului legal al emitentului	118
7. Numărul și data actului normativ	119
8. Anexele actului normativ	119
 CAPITOLUL VII. REDACTAREA ACTELOR NORMATIVE	120
1. Coordonatele procesului de redactare a actului normativ	121
a) Terminologia juridică	121

b) Vocabularul juridic	121
c) Stilul actului normativ	122
2. Coordonatele procesului de redactare a dreptului Uniunii Europene.....	128
CAPITOLUL VIII. MOTIVAREA PROIECTELOR ACTELOR NORMATIVE.....	131
1. Instrumentele de motivare.....	131
2. Propuneri de lege ferenda.....	135
CAPITOLUL IX. SISTEMATIZAREA, UNIFICAREA ȘI COORDONAREA LEGISLAȚIEI.....	140
1. Integrarea proiectului actului normativ în sistemul legislației	141
1.1. Corelarea dispozițiilor actului normativ cu principiile generale ale dreptului	141
1.2. Corelarea actului normativ cu prevederile constituționale.....	143
1.3. Corelarea dispozițiilor actului normativ cu prevederile actelor normative cu aceeași forță juridică sau cu o forță juridică superioară.....	145
1.4. Corelarea prevederilor actului normativ cu tratatele internaționale și cu dreptul Uniunii Europene.....	148
2. Asanarea legislației de reglementările juridice căzute în desuetudine, de contradicții și de paralelisme de reglementare	149
3. Problema antinomiilor în drept	151
3.1. Antinomiile juridice.....	151
3.2. Probleme legate de corelarea dispozițiilor constituționale privitoare la conceptele de lege și de lege organică	154
3.3. Conflictul dintre dispozițiile constituționale privitoare la categoriile de legi.....	158
3.4. Conflictul intraconstituțional privitor la intrarea în vigoare a legii și a ordonanței de urgență.....	160
3.5. Antinomia intraconstituțională privitoare la dreptul de vot și dreptul de a alege.....	162
3.6. Antinomii născute din partajarea competențelor celor două Camere ale Parlamentului.....	164
3.7. Reglementarea diferită a duratei mandatului constituțional	167
3.8. Ridicarea excepției de neconstituționalitate direct de către Avocatul Poporului.....	168
4. Concentrarea legislației în coduri.....	169
5. Încorporarea textelor normative	171
6. Simplificarea legislației în Uniunea Europeană	172
CAPITOLUL X. MODIFICAREA, COMPLETAREA, ABROGAREA ȘI ALTE EVENIMENTE CARE INTERVIN PE PARCURSUL DURATEI ACTIVE A LEGII	174

1. Acțiunea în timp a normei juridice.....	174
2. Modificarea actului normativ	176
3. Completarea actului normativ	180
4. Reguli comune operațiunilor de modificare și completare.....	181
5. Limitele operațiunilor de modificare și completare	182
6. Abrogarea	187
7. Rolul abrogator al Constituției și al legilor constituționale.....	191
8. Momentul abrogării.....	193
9. Derogarea	193
10. Suspendarea actului normativ	195
11. Republicarea actului normativ.....	196
12. Rectificarea actului normativ	198

CAPITOLUL XI. APLICAREA NORMELOR DE TEHNICĂ LEGISLATIVĂ ÎN PROCESUL ELABORĂRII ACTELOR ADMINISTRATIVE NORMATIVE 199

1. Reguli specifice aplicabile în procesul elaborării și adoptării hotărârilor Guvernului.....	200
2. Elemente specifice procesului de emitere a ordinelor, instrucțiunilor și a celorlalte acte normative ale conducătorilor autorităților publice ale administrației ministeriale și extraministeriale.....	202
3. Respectarea normelor de tehnică legislativă în cadrul autonomiei locale.....	204

PARTEA A II-A. PROCEDURA LEGISLATIVĂ

CAPITOLUL I. PROCEDURA LEGISLATIVĂ ORDINARĂ 209

A. ETAPA PREPARLAMENTARĂ A PROCEDURII LEGISLATIVE..... 210

1. Inițiativa legislativă	210
1.1. Inițiativa legislativă de sorginte guvernamentală.....	210
1.2. Reguli privitoare la sesizarea Parlamentului.....	211
1.3. Restricții în exercitarea dreptului de inițiativă legislativă.....	211
1.4. Exercițarea dreptului de inițiativă legislativă de către parlamentari	212
1.5. Condiționarea exercitării dreptului de inițiativă legislativă de către parlamentari	213
1.6. Importanța distincției dintre proiecte de lege și propuneri legislative	213
1.7. Exercițarea inițiativei legislative populare.....	214
1.8. Limitele exercitării dreptului de inițiativă populară în materie legislativă ...	216
1.9. Problema limitării numărului subiecților dreptului de inițiativă legislativă.....	217
1.10. Alte elemente componente ale dreptului de inițiativă legislativă	218
1.11. Exercițarea dreptului de inițiativă legislativă.....	219
2. Avizarea proiectelor de lege și a propunerilor legislative	220
2.1. Avizul Consiliului Legislativ	221

2.2. Avizul Consiliului Economic și Social	223
2.3. Avizul Consiliului Suprem de Apărare a Țării	225
2.4. Avizul Curții de Conturi	225
2.5. Avizul Consiliului Superior al Magistraturii	226
2.6. Natura juridică a avizelor altor autorități publice centrale.....	227
2.7. Avize impuse prin legislația Uniunii Europene	228
2.7.1. Metodologia avizelor referitoare la transpunerea completă, corectă și la termen a directivelor UE	229
2.7.2. Condițiile cumulative care stau la baza folosirii în controlul de constituționalitate a normei europene interpusă celei naționale	232
2.7.3. Directiva nu împiedică statele membre să legifereze mai amplu domeniul vizat	232
2.7.4. Respectarea tratatelor UE	233
B. FAZA PARLAMENTARĂ A ELABORĂRII LEGII.....	233
1. Prima lectură	233
1.1. Conflictele de competență.....	234
2. Examinarea în comisiile permanente a proiectului de lege sau a propunerii legislative	234
3. A doua lectură. Dezbateră în plenul Camerei a proiectului de lege sau a propunerii legislative.....	235
3.1. Dezbateră generală.....	235
3.2. Dezbateră pe articole.....	237
3.3. Suspendarea dezbaterii proiectului de lege sau a propunerii legislative.....	237
3.4. Organizarea dezbaterii proiectului de lege sau a propunerii legislative	238
4. Votarea proiectului de lege sau a propunerii legislative	238
5. Transmiterea proiectului de lege de la o Cameră la cealaltă.....	239
6. Promulgarea legii	240
a) Sesizarea Curții Constituționale.....	240
b) Reexaminarea legii la cererea președintelui României.....	242
CAPITOLUL II. PROCEDURI LEGISLATIVE SPECIALE	244
1. Procedura de adoptare a legilor constituționale	244
2. Procedura de urgență.....	246
3. Procedura de adoptare a legilor în ședința comună a celor două Camere	247
4. Procedura legislativă instituită în vederea adoptării unui proiect de lege prin angajarea răspunderii Guvernului în fața Parlamentului.....	250
5. Procedura adoptării hotărârilor parlamentare în afaceri europene	251
CAPITOLUL III. PROCEDURA LEGISLATIVĂ COMPLEMENTARĂ – DELEGAREA LEGISLATIVĂ –	253
1. Delegarea legislativă – definiție și legitimare	253
2. Evoluția istorică a delegării legislative	255

3. Delegarea legislativă în România.....	258
3.1. Delegarea legislativă către Guvern	261
3.1.1. Ordonanțele emise în baza unei legi de abilitare	261
3.1.2. Ordonanțele emise în situații extraordinare	263
3.2. Delegarea legislativă către președintele României	266
4. Procedura delegării legislative în cazul legilor de abilitare.....	268
4.1. Adoptarea legii de abilitare a Guvernului pentru a emite ordonanțe	268
4.2. Aprobarea de către Parlament a ordonanțelor emise în baza unei legi de abilitare	269
4.3. Modificarea ordonanței emise de Guvern printr-o altă ordonanță	269
4.4. Ordonanțele privitoare la ratificarea unor acte internaționale.....	270
5. Oportunitatea delegării legislative.....	271
6. Regimul juridic al ordonanțelor și decretelor prezidențiale emise în temeiul delegării legislative	273
7. Universalitatea deciziilor Curții Constituționale	274
 BIBLIOGRAFIE	 279